

וזאת הברכה

עלון מס'

1056

שנה כ"א התשפ"א

פניני הפרשה

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

הקרבה לתורה

אף חובב עמים כל קדושו בידך והם תוכו לרגליך ישא מדברותיך – מבאר רש"י: "כל קדושו בידך" – נפשות הצדיקים גנוזות אתו, כענין שנאמר 'והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים'... "והם תוכו לרגלך" – והם ראויים לכך, שהרי תוכו עצמן לתוך תחתית ההר לרגליך בסיני". וצריך להבין אם על עצם קבלת התורה זוכים הצדיקים שיסיר מהם ה' עול מלכות ועול דרך ארץ, הרי גם כל עם ישראל עמדו בתחתית ההר וכולם שמעו אנכי ה' אלוֹקֵיך?

מבאר החפ"ץ חיים: "והם תוכו לרגליך" אלו תלמידי חכמים שמכתתים רגליהם מעיר לעיר ללמוד תורה ולהרביץ תורה בעדרים. ושכרם של אלו גדול הרבה יותר מאלו שלומדים בביתם. וכבר אמרו חז"ל במדרש שיר השירים על הפסוק "האלף לך שלמה ומאתיים לנוטרים את פריו" – "האלף", זה אלו שלומדים בתורה שלא בביתם, "ומאתיים" זה אלו שלומדים בביתם שהם בגדר "נוטרים את פריו" שאינם יוצאים חוץ לביתם.

ללמדנו שעיקר ההצלחה בלימוד התורה היא כמה שאדם מקריב ומוסר את נפשו ללמוד וללמד, ודואג להסיר כל טרדות העולם מעצמו כדי שיוכל יותר לקנות תורה. וכך זוכה לכל הברכות מברכתה של תורה. וכבר אמרו חז"ל "לעולם ישים אדם עצמו על דברי תורה כשור לעול וכחמור למשא".

וזהו "והם תוכו לרגליך ישא מדברותיך" – הזוכה לכתת רגליו ולעזוב את ביתו כדי ללמוד תורה יותר טובה בלי טרדות, זוכה ל"ישא מדברותיך" למסור ולהעביר את דברי התורה.

*

בשנת תש"י, עלה הגאון רבי אליהו לאפיאן זצ"ל ארצה. תחילה התגורר בירושלים, וכבר בדרשתו הראשונה בבית הכנסת "זכרון משה" יצא שמו לתהילה. קולו האדיר וכל דברי המוסר שיצאו מלבו הטהור כבשו את לב השומעים. כמה ראשי ישיבות באו אליו לבקש ממנו להיכנס לישיבתם. הוא היה באותו זמן כבר מבוגר, והלך לשמוע את דעת החזון איש, שאמר לו: "עוד ינובון בשיבה" – עוד יוסיף להניב פירותיו בגיל שיבה ומובטח כי יתקיים בו "דשנים ורעננים יהיו". ואכן, נתקיימה ברכתו של החזון איש זוכה להמשיך להיות עוד קרוב לעשרים שנה כשהוא מעמיד תלמידים הרבה בישיבת "כפר חסידים".

שיא תורני	עצה טובה
<p>התפלין העתיקות והקטנות ביותר</p> <p>התפלין שכבו במערות נחל צאלים במשך אלפיים שנה, והתגלו בימי קום המדינה על ידי הארכיאולוג אליעזר ליפא סוקניק, שקיבל לידיו כמה מגילות קלף עתיקות מבדואים שטענו כי מצאו אותן במערה במדבר יהודה. סוקניק חקר את הממצאים וגילה כי הם מסוף תקופת בית שני. גודלם של התפלין הוא 2 ס"מ בלבד. מדובר באחד הגילויים המשמעותיים והמסעירים ביותר באשר להיסטוריה היהודית בארץ ישראל.</p>	<p>מומלץ לכתוב על המחזור שמביאים לבית הכנסת - שם וכתובת. הדבר חוסך הרבה בלבולים של אנשים, וחיפושים אחרי המחזור, וגם הגבאים אינם טועים להכניס את המחזור יחד עם שאר מחזורי בית הכנסת. (גליון "הלכה ומעשה").</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סערון זצ"ל

"נשתבחו ישראל במדה זו מדת החסד שהיא ירושה להם מאבותיהם. וראוי לכל אדם שחננו השי"ת בעושר ובריאות להשתדל לעזור ולהועיל לאחרים בין בגופו בן בממונו, כענין הכנסת אורחים או כל הדברים הנצרכים לעזרתם של אחרים, כגון איזה כלים הנשאלים לצורך איזה דבר כגון של חולים או של שאר מלאכות ומשאלים לאחרים. ואף שלפעמים יש אנשים שאינם מתנהגים בשורת דרך ארץ ושואלים ואין מחזירים או אינם שומרים עליהם ומאבדים אותם או מקלקלים אותם, מ"מ לא בשביל כך ילקו אחרים הנצרכים להם".

(מגיד חדשות" ח"ט עמ' צ"ה)

וזאת הברכה אשר ברך משה איש האלוקים את בני ישראל לפני מותו

אמרו חכמינו ז"ל (עיי' מדרש רבה כאן) שכפחו משה רבינו לס"מ וברך את ישראל. ע"כ. ואפשר עוד לפרש בהקדים מה שאמרו חכמינו ז"ל (שבת דף ל"א ע"א) על דוד המלך ע"ה, שכאשר נודע לו שיום מותו יהיה בשבת קודש, עסק כל יום השבת בתורה ובשירים ותשבחות, בידעו שכל זמן שאדם עוסק בתורה לא יאונה לו כל רע, אלא שהקב"ה סיבב שתבוא רוח וכו' ויצא ומעד במדרגות וכו'. ע"ש. והנה תמצא סופי התיבות "האלוקים את בני ישראל לפני" עולים בגימטריא התהלים, לרמוז שמי שלומד תהלים יכול לכופו לס"מ וכמו שעשה מרע"ה. ועיי' עוד בהקדמת מרן החיד"א בספרו הקדוש יוסף תהלות מה שכתב בגודל מעלת אמירת תהלים. ע"ש. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן**איך ניצלים מקנאה?**

תעזור לו, תשבח אותו, תברך אותו, תתפלל עליו שיצליח, ממילא תחדל לקנא בו. ההשקעה בזולת תגרום שחלק ממך יהיה בו, וכפי שאינך מקנא בעצמך - כך לא תקנא בו.

דוגמא מוחשית לכך התרחשה בתקופת מלחמת העולם השנייה. יהודים רבים מכל מדינות אירופה ביקשו להימלט על נפשם, אך אשרות העליה ניתנו במשורה. כל מי שזכה להשיג אשרת עליה, היה מושא לקנאתם של אחרים.

מי לא קינא?

אלו שהקדישו ימיהם ולילותיהם להשגת אשרות לאחרים! הם לא קינאו באלו שזכו באשרות, אף שבעבור עצמם לא היו להם אשרות. שכן הם חשו כי חלק מהם נמצא באנשים שקיבלו את האשרות.

*

על הגאון רבי שלמה מזוויל זצ"ל מסופר שהיה נוהג בצניעות יתרה, ובכל זאת הגיע פעם יהודי וראהו מברך אנשים, וחשב שנותנים לו כספים. החל הלה לגנותו ולבזותו ברבים.

אחרי שחזר האיש לביתו, קרא הרבי לשמשו ואמר לו: "לך תברר היכן גר אדם זה, ותן לו מעטפה עם סכום כסף נכבד".

לפליאת השמש, ענה הרב: "אדם זה אינו מכירני כלל, ואם הוא מבזה אותי ללא סיבה, אין זה אלא שסובל הוא מחסרון ממון והוא מר נפש בגין כך. את זה אפשר לסדר בקלות על ידי שנשלים חסרונו".

הגיע השמש לביתו של האיש ומסר לו את המעטפה מהרבי. והנה מיד שינה האיש את טעמו, הודה לרב ומפיו יצאו רק ברכות ותשבחות.

בעשירות מופלגת בירך ה' את אשר, ואף על פי כן רצוי היה לאחיו שלא קינאו בו ולא הביטו בו בעין רעה, כמו שכתוב בפרשה "יהי רצוי אחיו". עוד מוסיף הרמב"ן בביאור "ברוך מבנים אשר": "כי יבואו מכל השבטים לאשר לקנות השמן, ויהיו יהודה וישראל רוכליו בחטי מנית ופנג ודבש וצרי וכל זמרת הארץ, שיביאו הכל וימכרו לו ויקנו השמן, והנה הוא מבורך מכל הטוב הנמצא לכל השבטים. והוא טעם "רצוי אחיו" שימכרו לו ויקנו ממנו לרצון להם".

והדבר מפליא, הרי דרך העולם לקנא בעשיר, כמו שאמר שלמה המלך: "וְרֵאִיתִי אֲנִי אֶת כָּל עֵמֶל וְאֶת כָּל פְּשֹׁן הַמַּעֲשֶׂה כִּי הִיא קִנְאָת אִישׁ מִרְעֵהוּ גַם זֶה הֶבֶל וְרַעוּת רֵיחַ" (קהלת ד, ד), וכבר ראינו שבגלל כתונת פסים נמכר יוסף למצרים? אם כן, מה סודו של אשר, איך ניצל מקנאת אחיו?

רבנו הספורנו נרגש בשאלה זו ומסביר כי שבט אשר היה מוכר את שמונו בזול. ובתרגום המיוחס ליונתן בן עוזיאל מובא גם שהיה מספק מזון לאחיו בשנת השמיטה, כשלא היה זרע בארץ.

הנדיבות המיוחדת שהיתה לאשר, זיכתה אותו להיות מבורך ורצוי לאחיו. כשאדם ותרן ונדיב, גם אם יש סיבה לקנאה ושנאה, זוכה הוא להיות אהוב על הבריות.

*

מהנהגתו של אשר נוכל ללמוד עצה לנטרל קנאה - לתת מחמאות למקנא ולמצוא הזדמנויות להעניק לו. כך גם ילד שילדים אחרים מתנכלים לו מרוב קנאה, מומלץ שיחלק דוקא להם ממתקים ומתנות.

אגב, הדבר פועל גם בצורה הפוכה - כאשר אדם מקנא בחברו, ורוצה לעקור מלבו את הקנאה יש עצה יעילה, להשקיע באדם שבו מקנאים. אם תיתן לו,

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

האתגר והגילוי

הנסתר, ביניהם הוא מוצא את אשר אהבה נפשו - ספר עתיק שעליו חרוט באותיות כסף ישנות "סידור הרש"ש"..."

"אינני מאמין" זעק היניק וחכים בתדהמה כמי שגילה אוצר. "הלא זהו הספר לו קייתי חודשים רבים!". הוא הביט ימין ושמאל, ומשנוכח כי אביו ואחיו אינם בקרבת מקום, שלף את הספר ופתח אותו.

דפדף בו במרוצה אנה ואנה כמחפש דבר מה. שמא תאמרו מה היה לו לחפש בספר שלא ראהו מעולם קודם לכן?

ובכן, פעם למד בבן איש חי (שנה שניה פרשת ויקרא הלכה י"ד) שמנהג המקובלים על פי סידור הרש"ש לומר בראש חודש בנוסח יעלה ויבוא "ביום ראש חודש הזה" ולא "ראש החודש הזה", כי יש כוונה במספר חודש בלא ה"א". מאז הטרידתו השאלה מדוע לא הביא הבן איש חי את הכוונה שהביא הרש"ש, מהו הסוד? והנה כעת יכול הוא לראות במקור הדברים בסידור הרש"ש מהי באמת הכוונה הנסתרת... הוא פתח, קרא, והבין!

מאז, לא מש הספר מידו, ובכל פעם שביקש מאביו שיפתור לו איזו גימטריא מורכבת שמצא בסידור, הסכים האב לפרש לו בתמורה לכך שיפרש לו סוגיא מוקשה.

חכמתו של מרן האיש מצליח היתה למצוא מה כל אחד מבניו מחבב, ובדרך זו להעמיד אותם באתגרים לימודיים ובשאיפות נעלות.

ואם תרצו דוגמא לאתגר נוסף, הנה הדרך שבה 'דחף' מרן האיש מצליח את בנו מרן שליט"א לחכמת העיבור, כפי שהוא מעיד בעצמו על ההיכרות הראשונה שלו עם חכמה זו בהקדמתו לספר "בינה לעתים": "נתקלתי בסוגיא אחת (בר"ה דף ח') בענין התקופות. שאלתי את אבא וענה לי בשפת-סתרים: צ"א ז"ח לעולם לא יזח. אמרתי לו: מה זה? אמר לי: "תלמד שירי דוד". זו היתה הדחיפה שלי ללמוד עיבור..."

מאיר הקטן בן השבע וחצי, הגביה את עיניו מסידור "נהורא השלם", זקף את ראשו והביט באביו בתדהמה מהולה בסקרנות.

הפעם הצליח אביו לסקרן אותו כדבעי.

"יש לי ספר שיעניין אותך הרבה יותר מהספר הזה!" אמר לו זה עתה אביו הגדול בחיך צופן סוד.

האב הגאון הקדוש "איש מצליח" ידע את נפש בנו כי חביבים עליו ביותר גימטריאות, וכל סידור של כוונות (כדוגמת סידור נהורא הנ"ל) המלא בצירופי שמות וגימטריאות נבלע על ידו בשקיקה, ובחר לחנך אותו על פי דרכו וכך למשוך את לבו ולמקסם את יכולת הלימוד שלו.

"איך קוראים לספר הזה?" מיהר הילד לשאול בנימת פקפוק שהרי מכיר הוא כבר את כל הספרים בספרייה.

"לספר הזה קוראים 'סידור הרש"ש'!" ענה האב ומיהר להבהיר "אבל תנאי אחד לי אליך בני, לא תקבל ספר זה עד אשר תדע לבאר את התוספות הראשון בתחילת פרק הזהב (בבא מציעא דף מ"ד ע"א)".

ילד בגיל שבע וחצי בקושי מבין גמרא, תוספות מאן דכר שמיה. היתה זו איפוא משימה כמעט בלתי אפשרית, אך לרבי מצליח חשוב היה לנטוע בבניו את ההרגשה שהם מסוגלים להצליח הרבה יותר (בבחינת "ספי ליה כתורא", כתובות נ' ע"א).

התלהב הילד מהעסקה, והחל בכל כוחו ומרצו לנסות להבין את דברי התוספות. מהבוקר עד הערב עמל בשקידה ובדביקות, אך לדאבונו, התוספות היה קשה במיוחד לשכלו הרך. משכלו כוחותיו, פנה אל אביו בתחינה שיוותר על התנאי, אולם האב סירב והפטיר: "הסכם זה הסכם!"

עברה תקופה. הילד מאיר תר אחר ספר מסוים בארון הספרים, והנה בעת הוצאת הספר מהמדף, גילה כי מאחורי הספרים במדף מסתתרים להם ספרים נוספים. הוא מיהר להסיט הצידה את הספרים הקדמיים, והנה להפתעתו הוא מגלה כי נסתרים שם ספרי חכמת

מתחילים מבראשית עם "אוצרותינו" וטועמים עונג שבת אמיתי!!!

הספר 'אוצרותינו' לוקח את הקורא למסע אל אוצרות התורה לאור חידושיהם ולקחייהם של רבותינו הספרדים, שזור בסיפורים ומשלים

ניתן להשיג בישיבת כסא רחמים

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

(פתוך ספר "מקור נאמן" ח"ג שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: במהלך ההקפות בשמחת תורה, החל אחד המתפללים אצלנו לשיר את הפיוט "יום שמחה לישראל, יום ארור לישמעאל". תלמיד חכם מהקהל הפסיקו בטענה שאסור לשמוח במפלתם של הגויים, ולדעתו אין ראוי לשיר פיוט זה כלל. אשמח לדעת מה דעתו של כת"ר שליט"א?
תשובה: אנחנו שרים כנ"ל עם שינוי קטן "יום ארור לאויביהם" במקום לישמעאל. לכלול גם אומות אחרות, ולהוציא מן הכלל חסידי אומות העולם (גם מישמעאל, יש דבר כזה). וכן נכון.

שאלה: האם כדי לעורר הקהל בעת ההקפות מותר להכניס שתיה חריפה לבית הכנסת?
תשובה: במדה ובמשורה, שלא ישתכרו ויבואו לידי הוללות.

שאלה: האם מה שהתירו למחוא כפים בשמחת תורה, זה רק לכבוד התורה, או שכיון שהותר לתורה, הותר גם סתם כך בבית?
תשובה: סתם כך – לא.

שאלה: בבית הכנסת בו אני משרת בקודש, נוהגים לקרוא בשמחת תורה בפעם הראשונה את פרשת וזאת הברכה עם ההפסקות המצוינות במחזור, ואחר כך לחזור על הקריאה מתחילה מבלי להתחשב בכללים ההלכתיים המורים להתחיל ולסיים באופן שיישארו שלשה פסוקים. ואני לא הסכמתי לקרוא כך, לפי מה שראיתי במשנ"ב (סי' קל"ח) שגם במוסיפין חלים הכללים הללו. האם צדקתי?
תשובה: בודאי צריך לקרוא לפי הכללים הנ"ל. לא מצינו שום פוסק שכתב אחרת.

שאלה: בבית הכנסת בו אני מתפלל, נוהגים שבשמחת תורה עולים כולם לתורה. בגלל אורך קריאת התורה, עושים קידוש באמצע קריאת התורה, דהיינו אחרי שכל הקהל עולים לתורה ולפני עליית החתנים. שאלתי היא, האם יש איסור בדבר (בבית הכנסת מתפללים גם ספרדים וגם אשכנזים – האם יש הבדל בענין זה)?

תשובה: אין הבדל. ולא כדאי לעשות כן. אפשר להעביר ספר תורה לחדר השני, ולהעלות בו חצי המתפללים. ולעשות קידוש מיד אחר מוסף.

שאלה: האם גם בשמחת תורה אפשר לומר לפני פרשת בראשית "בסימנא טבא", או שאין להפסיק כלל בין וזאת הברכה לבראשית?
תשובה: אפשר לומר. רק העולה לא יאמר. ואם החזן הוא העולה – יאמר לפני הברכות.

שאלה: האם מותר לערוך את סעודות שמיני עצרת בסוכה מטעמי נוחות?
תשובה: ביום ולא בלילה, כדי שלא יראה כמוסיף על ימי החג.

שאלה: האם בשמחת תורה אפשר למחוא כפיים גם כששר בביתו לכבוד התורה?
תשובה: מסתבר שכן.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

לרפואת דורון בן שרה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל